

www.vtotc.nl
www.tomboudewijns.nl

Tweschaar 63 4822 AP Breda

motor- en autotoerboeken

motor- en autotoertochten

GPS motor- en autoroutes

motor- en autovakanties

E-mail: tom.boudewyns@vtotc.nl

E-mail: info@tomboudewijns.nl

tel.: 0031 (0)76 5424499

telefax: 0031 (0)76 5493144

mobiel: 0031 (0)6 55712089

K.v.K. Breda: 20064993

(Nederland) ING P2329957 t.n.v. VTO

(België) Fortis bank 001395841316 t.n.v. Tom Boudewijns

Tochtbeschrijving

Hoogtepunten

Het Teutoburgerwald bestaat uit twee smalle, beboste heuvelruggen.

In Werther moet u door de kleine winkelstraat om in de Schlossstrasse te kunnen komen.

Bij Hiddesen wacht het "Hermanns Denkmal".

In Vinsebeck ligt het Wasserschloss Vinsebeck.

Het vorstelijke kuuroord Bad Pyrmont is een van de bekendste Duitse kuuroorden.

Het kasteel Hamelschenburg brengt u in de wereld van de renaissance.

Hameln, economisch en toeristisch centrum in het berglandschap aan de Weser.

Hoog boven u straalt in Porta Westfalica het Kaiserdenkmal op de Wittekindeberg.

Van Hüllhorst tot Oldendorf is het genieten van dorpen, slingerwegen en mooie vergezichten.

Melle is een vriendelijk bronnenbadplaatsje in het dal van de Else.

Routebeschrijving

Het Teutoburgerwald bestaat uit de streken Kulturland, Kreis Höxter Land, Paderborner Land, Kreis

Gütersloh, Lipperland, Region Bielefeld, Wittekindeerland Herford en Mühlenkreis Minden-Lübbecke.

Het ligt in het uiterste noordoosten van Noordrijn-Westfalen, tussen Minden in het noorden en het

Sauerland in het zuiden, het Munsterland in het westen en de Weser in het oosten.

Een landschappelijk, cultureel en historisch boeiend gebied. Het Teutoburgerwald is bekend vanwege de beroemde "Varusslag". Hier brachten de Germanen in het jaar 9 na Christus, drie Romeinse legioenen een vernietigende nederlaag toe en beëindigden daarmee de Romeinse heerschappij aan de rechterzijde van de Rijn. Daarvan getuigt het 54 meter hoge Hermann-monument bij **Hiddesen**.

Maar niet alleen de Romeinen en de Germanen hebben hier hun sporen achtergelaten.

In latere tijden bouwden de burgers er prachtige steden en de vorsten sprookjeskastelen.

De vruchtbaarheid van deze streek bracht vele boeren rijkdom, waarvan de indrukwekkende boerderijen getuigen.

De route begint in de "Stad der bruggen en parken" die de naam **Herford** draagt.

Doordat er door Herford de rivieren Werre en Aa stromen en de stad veel parken heeft, is die naam ontstaan.

Hier steekt u bij **Elverdissen** de A2 over en zoekt bij **Leopoldshöhe** de rust weer op.

U draait naar de richting van de Dörenschlucht, maar komt eerst in **Kachtenhausen**.

Pivitsheide, Hiddesen en **Berlebeck** zijn de volgende plaatsen die u tegenkomt.

Bij Hiddesen kunt u naar het "Hermanns Denkmal".

Het Hermannsdenkmal is 56 meter hoog en bevindt zich op de 386 meter hoge bergtop Grotenburg, die steil omhoog rijst uit de middelste keten van het Teutoburgerwald.

Het gepantserde beeld van Hermann is 26 meter hoog en in zijn rechterhand houdt hij een 7 meter lang en 1100 kilo zwaar wegend zwaard omhoog. De bouw is in 1838 begonnen en in 1875 voltooid.

U kunt ook naar het romantische Heidental met de Donoperteich met zijn bijzondere flora en fauna.

Berlebeck ligt hogerop tegen de hellingen en is een herstellingsoord, de weg slingert er doorheen.

Het volgende plaatje komt er al aan en draagt de naam **Horn**. Horn is samengevoegd met **Bad-Meinberg**, waardoor er een mooie grote plaats met een gezellig centrum is ontstaan. U rijdt door dit centrum en kunt genieten van vakwerkhuisen, van de Burg met het Heimatmuseum en van de laatgotische kerk.

Mooie vergezichten vergezellen u vanaf Horn over de L616 naar **Vinsebeck**.

Vinsebeck is een plaats om even te stoppen, want als u links de Steinheimerstrasse opdraait, ziet u rechts het Wasserschloss Vinsebeck liggen. Het is een van de mooiste Schlösser van West-Falen. Het is in 1720 in barokstijl opgebouwd en op afspraak te bezichtigen.

De volgende plaats die u bezoekt heet **Steinheim** en is beroemd om haar meubelindustrie. U kunt er dan ook een bezoek brengen aan het Steinheimer Möbelmuseum, waar u inzicht krijgt in de meubelbouw van de laatste honderd jaar en een indruk krijgt van de handwerkkunst door het bekijken van schitterende antieke meubelen en werktuigen. U doorkruist het centrum, ziet verschillende vakwerkhuisen en kunt het Wasserschloss Thienhausen en de Vulkan Sandebeck gaan bezoeken.

De Vulkan von Sandebeck is tussen de 7 en 14 miljoen jaar oud. De vulkaan is niet alleen de noordelijkste van Duitsland, maar ook een van de kleinste. De ingang is maar 10 meter breed en 300 meter diep. De kern van de vulkaan bestaat uit fel blauwgroene basaltgesteente. Vanaf 1974 valt de Basaltbruch des Sandeucker Vulkans onder natuurbescherming.

Over de K73 verlaat u Steinheim en komt iets verder **Wöbbel** binnen, waar u de mooie L886 naar de Emmerstausee neemt en in het Lipperland rondtoert. U kunt even een bezoekje brengen aan het gezellige kunstenaarsdorp **Schwalenberg** dat rechts ligt en vervolgens stoppen bij de Emmerstausee waar van alles te doen is.

De mooie Bergstrasse klimt fel vanaf de stausee over de Grosser Heinberg naar **Hiddensen**.

De Grosser Heinberg maakt onderdeel uit van het ca. 105 ha grote Natuurgebied "Kalkmagerrasen" en ligt tegen het Weserbergland aan.

Het Weserbergland heeft iedere vakantieganger iets te bieden, zo is het avonturenpark "Rasti-Land" in **Salzhemmendorf** zeker een bezoek waard.

Het vorstelijke kuuroord **Bad Pyrmont** waar u nu naar toe rijdt, is een van de bekendste Duitse kuuroorden en heeft een rijke traditie. Bad Pyrmont is een echt kuuroord met veel waterbronnen.

De afgelopen eeuwen heeft Bad Pyrmont heel wat hoogadellijke gasten mogen verwelkomen. Zij kwamen er zich laven aan het water uit de geneeskrachtige bronnen. Tegenwoordig is Bad Pyrmont een moderne plaats met therapiefaciliteiten op het hoogste niveau en een aantrekkelijk wellnessaanbod. In de Hufeland Therme met zijn warme sole-water in binnen- en buitenzwembad, kunt u genieten van pure wellness. Het prachtige saunalandschap met de saunatuin, turkse haman, rhassoul, sneeuwgrot, kelosauna en finse sauna's voldoet aan alle wensen. Beroemd is het stijlvolle kuurpark met zijn brede lanen in barokstijl en de unieke palmentuin met meer dan 300 palmen en 400 subtropische gewassen. Een bijzonder natuurfenomeen is de "Dunsthöhle", waar kooldioxide als damp opstijgt vanuit een spleet in de aarde.

Langs de slingerende Emmer toert u over de "Strasse der Weserrenaissance", bekijkt **Welsede**, **Amelgatzen** en steekt bij **Emmerthal** de Weser over.

Een bezoek aan het kasteel Hamelschenburg in de gelijknamige plaats **Hamelschenburg**, brengt u in de wereld van de renaissance. Het waterkasteel werd rond 1588 opgericht als deel van een ridderburcht. Het imposante gebouw is voor de Weserrenaissance belangrijk met zijn kunstverzamelingen, tuinen, gebouwen en een kerk die een van de mooiste gebouwen uit die tijd is.

Als u toch liever sportief bezig wilt zijn, dan bent u in het Weserbergland zeker aan het goede adres. U kunt bijvoorbeeld prachtige fietstochten maken over fietspaden (in totaal 450 km lang) langs de rivier de Weser. Of wat dacht u van een tocht per kano over deze kronkelige rivier. Natuurlijk kunt u zich ook "laten varen". Of u nu de voorkeur geeft aan een vlot of een luxe boot, het is allemaal mogelijk. Aan boord kunt u, onder het genot van een heerlijke maaltijd met bijvoorbeeld forel, dubbel genieten van het prachtige uitzicht.

Dit vakantiegebied met haar tradities, sprookjes, sagen en middeleeuwse geschiedenis moet u zeker met eigen ogen gezien hebben. De L424 brengt u naar de stad van de ratten "**Hameln**".

Hameln is het economisch en toeristisch centrum in het berglandschap aan de Weser.

Door het verhaal van de rattenvanger werd Hameln wereldberoemd. In het jaar 1284 verscheen in Hameln een hele vreemde man. Hij droeg een kostuum, gemaakt van bonte stof in vele verschillende kleuren en gaf zich uit als rattenvanger. Hij beloofde de stad tegen een bepaalde som geld te bevrijden van alle muizen en ratten (uit „De sprookjes van Grimm"). De rattenvanger van Hameln is het bekendste Duitse sprookje ter wereld. Een groot spektakel voor de kinderen is het "Rattenfängerspiel" in Hameln. Tijdens de zomermaanden wordt dit spel iedere zondag opgevoerd.

De rijkdommen heeft de stad echter te danken aan de voor de handel gunstige ligging aan de Weser. Door deze economische bloei lieten welgestelde kooplieden prachtig versierde huizen bouwen om hun rijkdom te tonen. Vlak naast elkaar gebouwd, kan men hier de gebouwen in de bouwstijl van de Weserrenaissance bewonderen, zoals bijv. het huis van de rattenvanger met een opschrift over de uittocht van de kinderen of het Dempferhaus uit 1607, het Leisthaus en nog vele andere.

Het levendige centrum van de stad ziet er met zijn rijkversierde huizen in de prachtigste kleuren uit als een groot, uniek openluchtmuseum.

U rijdt bovenlangs Hameln naar Rohrsen, waar u het wegje „Zum Schweinenberg" in gaat.

Het strookje asfalt slingert door een prachtig ongerept stuk natuur en is uitermate geschikt voor het maken van een stevige wandeling.

U toert door bosgebieden naar **Holtensen**, verlaat de bossen en krijgt een mooie afdaling over de K1 naar **Pötzen**.

De weg draait door **Hofingen** naar **Hessisch-Oldendorf**. In Hessisch-Oldendorf toert u door het centrum. Er staan in het gezellige stadje aardige vakwerkhuisen uit de 13e eeuw en op het pleintje even stoppen voor de romantische dorpskerk de "Marienkerk". Ten noorden van het stadje ligt het Wesergebergte met de lange slingerende Weser.

Van **Münden** "waar Werra en Fulda elkaar omarmen" tot aan **Minden**, waar de Porta Westfalica, de Westfaalse poort, de weg opent naar de Noordduitse laagvlakte, stroomt de Weser door een prachtig landschap dat veel te vertellen heeft, het Weserbergland.

Door bosrijke middengebergte meandert de rivier over een afstand van 200 kilometer door een prachtig dal. Hier hebben ooit handelaren en vorsten miljoenen geïnvesteerd in de nieuwe kunst uit Italië: de

renaissance. Reeds 1000 jaar geleden werd aan de rivier cultuur beoefend in het klooster Corvey. Al eeuwen lang vervoeren volgeladen boten allerlei handelsgoederen over de Weser.

Tegenwoordig worden zij echter van hun eerste plaats verdrongen door de witte pleziervloot van de "Oberweser Dampfschiffahrt". De bekendheid heeft het Weserbergland niet alleen te danken aan de Romaanse kerken, de vakwerkromantiek of de renaissance, maar ook aan de leugenverhalen van de Baron von Münchhausen, de verhalen van Wilhelm Busch, de daden van de wonderdokter Eisenbarth en de sage van de rattenvanger van Hameln. Hier staat ook de wieg van vrouw Holle en van Doornroosje uit de sprookjes van de gebroeders Grimm.

Vlotte wegen brengen u door het Weserbergland naar **PW Nammen**, waar u van verre al de Porta Westfalica ziet staan. De meest bezoekers van **Porta Westfalica** gaan naar het Kaiser Wilhelm Denkmal, een nationaal monument. Het symboliseert de Duitse eenwording. Hoog boven u straalt het Kaiserdenkmal op de Wittekindsberg. Het 7 meter hoge standbeeld van Wilhelm I staat in een koepelgebouw van 51 meter hoog, het dateert van 1896. Vanaf deze plek heeft u een prachtig uitzicht over de Weser.

Na Porta Westfalica komt u bij **Nettelstedt** in het Teutoburger Wald, de groene ruggegraat van Oost-Westfalen.

Fel klimt de Schnathorsterstrasse naar boven en geeft u een schitterend uitzicht over de diep onder u liggende dorpen. U gaat hier kilometers maken door de noordzijde van het Teutenburgerwald en komt als eerste in **Hüllhorst**.

Hüllhorst heeft veel bos en natuur, voornamelijk aan de zuidkant langs het Wiehergeberge met uitgestrekte wandelwegen in het heuvelachtige landschap. Verschillende toeristische attracties trekken er jaarlijks veel bezoekers, zoals het openluchttheater "Kahle Wart", de oudste rosmolen van Noordwest-Duitsland te **Oberbauerschaft**, de zwavelbron Lusmühle in het Nachtegaaldal, het volksmuseum, de kerktoeren te Hüllhorst, de Reineberg met de 1000-jarige Reineburglinde en talrijke typische hofsteden en vakwerkhuisen. Geniet de komende kilometers tot in **Oldendorf** van de mooie dorpen, de slingerwegen en de mooie vergezichten. Als u zin heeft, kunt u even doorrijden naar **Bad Essen**. De Thermal-Sole badplaats **Bad Essen** ligt in het Osnabrücker Land.

Bad Essen hoort bij de Deutschen Fachwerkstraße.

Het plaatsje kent een van de mooiste, door linden en vakwerkhuisen omzoomde pleintjes van Noord-Duitsland. Traditie en monumentenzorg zijn hier op veel plekken te ontdekken, zoals op het historische kerkplein, de boerenknechtenhuizen aan de Bergstraße, de Meyerhof met de gerestaureerde schapenstal van de Kunst- en Museumvereniging, de Alte Apotheke en natuurlijk in de 16 dorpen die bij Bad Essen horen. Levendige geschiedenis beleeft u in de Bad Essener Wassermühle, de Harpenfelder Dorfschmiede en het Hüseder Backhaus. Molenaar, smid en bakker tonen u regelmatig hun oude handwerkkunsten. Hoogtepunt is elk jaar in augustus de "Historische Markt". Op de oude historische stenen van het kerkplein en in de Lindenstrasse wandelen de Bad Essener bewoners dan in oude klederdrachten en worden er oude handwerkambachten getoond zoals touwslagen, mandenvlechten, klompenmaken, bezembinden, scharensliepen, smeden, weven, kaarsentrekken en porselein schilderen. U ziet dan op wat voor wijze de mensen vroeger hun brood probeerden te verdienen. Bad Essen beschikt als officieel erkend kuuroord over zoutwaterbronnen en een openluchtzwembad met warm, zoutwater. Voor de gewrichten en spieren zijn er veel behandelmogelijkheden op het gebied van fysiotherapie, massage en ergotherapie. Achter het knusse plaatsje ligt de Wehrendorfer Berg.

De wegen worden vlakker en onder u geven de borden regelmatig de richting van **Osnabrück** aan.

Osnabrück is met 160.000 inwoners de op twee na grootste stad in Neder-Saksen.

De bewogen geschiedenis van de stad, die begon met het stichten van een missiepost door Karel de Grote in 783, zijn in veel historische gebouwen en pleinen terug te vinden.

De imposante Dom en het marktplein met de Mariakerk, het waaggebouw, het raadhuis van de Westfaalse Vrede en de herenhuizen met de markante trapgevels maken indruk.

Het is er gezellig in de fraai gerestaureerde oude binnenstad met zijn aparte boetiekjes en artistieke sfeer, als u nog tijd heeft, sla Osnabrück dan niet over.

Melle is een vriendelijk bronnenbadplaatsje in het dal van de Else. In de oude binnenstad vindt u nog veel schilderachtige hoekjes zoals op de Markt en de Kirchplatz.

U toert het Ravensberger heuvelland in en komt in **Werther**. Hier is het even opletten want u moet door de kleine winkelstraat om in de Schlosstrasse te kunnen komen.

De smalle weg brengt u in een stukje niemandsland, waar u waarschijnlijk denkt verkeerd gereden te zijn, maar niets is minder waar, want u komt zo in een van de voorsteden van **Bielefeld**.

Bielefeld is een industriestad met veel indrukwekkende grote gebouwen.

Het is een stad om eens rustig in te gaan winkelen, o.a. in de Niedern- en Obernstrasse.

Ook de Alter Markt met de vakwerkhuisen en de Nicolaikirche mag u beslist niet overslaan.

©Tom Boudewijns